

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer Torat emet

Abraham Josua Heschel
עשוי מרבה, לשא

Lemberg, 625 = 1865

האר תשראפ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9406

צ'רנוב

פרק עלה

אברהם

שם דבר שקר מפוזן. וכן הלב שלא יתמודד לשום חאה וזה
שידיש הדיבר. בכל עמקיו של אדם זה ישכון באכיליה ושתה
בזין דעיכ' יש במאכל ההוא חיות אמת המתה את הדבר הלא
וינשאים אוכל בקדושה נדבק בו חיות אמת מהבהה את הדבר
ההוא וכשאדים אוכל בקדושה נדבק בו חיות אמת וונציאניוקדו
של דבר המאכל והחיצנים ונשימות הדבר טמן נעשה פסילה
ונורח לחין וכן הוא עסק טשא ימוץ שאמן נושא וונוחאנטן
הדא מדרח הע השקר ומכל הטוב והאמת יודע דעתך זיין
לא נמצאו שום שניי דהנה הוא ית' משפטיע לאדם שפע כט'
חכמה ועשרות וכדומה וע' השפטות הניל' א' סבר אדם נה
אליקתת ית' שיעשה טמן כטא לאדם לטעמו ית' דרך טשל בשחקין
משפטיע לאדם שפע עוזר ואו' כשאדים מכין שודאי אינו ראי
להשפטה זו וחודש שעווה עזוי ית' ואו' עיז' בא' לדוי בוש
וכלימה והכנה וגנות שכחה וחודיה לו יתייעשה עם זה ההשפט
מצחות חלק צדקה כדי לעשות חנון וגנתה רוח לפניו ית' וא
נעשה השפטה זו כטא לאלקתו ית' כי מטהשיך על להחשע ז
כח וחווית אליקות שמכיר שאין זה כחו וועצם ידו רך ברכת ה
אשר חנו וועשה טמן צדקה וכדומה ומניע תענוג לאלקום איז
טמיאל נחוקף לו ברכה והקב'ה משפטיע לו בכל יום יומ' יוד'
אבל אם האדם אינו משיג עי' השפט זכה וחווית אליקות
דאומר חי וועצם ידו עשה לי' את החיל הוה ואו' שעשה חיז' נאכ'
ולספרא ומם לא לא נתקיים אצלו השפטה ונעשה קיללה. ולט'
הבסא שאמן עושה כך פעול בהשפטה זכו ברכה וקללה ושי' ז
אה'. דהראיה של אדם הוא כטו דיבורו שבעכל מקום שעה
יעני' השנחתו שם הוא דברך ולכך אמר ראה אנט' ר' ל' בשסתמך
תדרבק חמד במדירת אנט' שהוא בנים' כטא ר' ל' שתארה חדץ'
ההשניה על הבסא וע' הבסא שאמן עושה כך הוא ממשך לע
ברכה או קללה חיז'. וזה שאות הברכה אשר תשמען אל מעז
ה' אליקום ר' ל' דאי' השינוי מצידיו ית' אלא כמי הבסא שאמן
גונשה שהוא שיטע וטבן שהשפטה זו הוא מהמי ית' ואו' עיז'
שורה הכרוכה בדבר ובאים חיז' להפקיד. וו' יש המדרש מס' לעז
לא חזא הרעות והטוב כי אם הכל געעה עי' סעלות אט' אט'
עשרה כטא ליטוב או שורה הכרוכה בהשפטה זו ודוק' :

או יאמר ע"פ דאמרו הכו"ל אלטלא שמעו ישראל כל זה
דברות מפי הגבורה היה בטל החטא של אדרה אך טני
שאמרו קרב אתה ושמע והוא שומען ע"י סידור משה רני
או ע"ז יירדו מכחינה הנבואה לקבל ע"י השילוח ועינו עז
טערוב הטופ והרע וציריך האסם לעובר מאר לבטל זה
לדרבק במובן זו"ש ראה אני נוחן לפניכם חיים ברכה וקללה
שמשה הוכחה להם שע"ז שהוא נוחן להם התורה ע"ז עז
מציאות הרע בטוב ברכה וקללה. אבל אם שמעו מפי הגבורה
חו"ו בני חוריןبني היוזות משיעבור היוצר ולא הויה רק טוב למד
ז' הוא הטופ הפחות והאמת. וזה המדרש טפי עלין לא תנא
ערעות והטופ אלטלא שמעו מפי של שם ית' או חז' נציזו
זה גרא מושע כי שם רק טוב לבך וככל :

פסוק עשר תעשר את כל תבואה ורעך היוציא השודה שנא
 כי איתה במרוש תנחומו תה"ד לא תזרא לביתה משלה
 כי כל ביתה לבוש שנים אל תקירה שנים אלא שנים בכנל
 לשון הענק תעניך נחן חנן לו עשר שעשור וכדרמה והוא מה
 נוראה דהנה שלמה הע"ה קחשיב בהך פרשות אשת חיל השנה
 מה שhabora בא"ה משבח את הבני" ואומר כפה פרשה לעני וודאי
 שכילה לאביוון דהוא לכארוה כפלו לשון אך שורש הדבר הוא
 מה הנה ידוע דורע ישואל מאמנים בני מסאמנים מאו עמדו על
 ר סני ושםעו פסכו אני כי ה' אלליק מוח הדיבור אשר שבצע
 פסוק

ונמל לדלים שהג' הוא עושר משפט'יו לולתו שתווא בח' נוקבא
הפטיש יד ומכל וירען דליך האותיות של אלפ' א' כית' א' הם
פנימ' גנד אחר דרכ' הוכחת פנימ' מון האלף' וכן שאר
האותיות לא' של כל אותן ס侃ל מאות הבינו רקדום לו ובויש
להפטיש כל אכזין לך' הד' הוכחת פנימ' מון הנ' בין דהוא עני
דליך ליה פריליה רק מה שהי' מתקבל מון חן' דהיא עשו' המשפט' ע
ומאן דאכלי' דלאו דיל' בחרות להסתכל באגמי' לך' הח' ש' ב' ה'
ורצוח שידיה את העוותא דלחטא עזיך' בראת האדם והנסטה
אשר נשלחה מעולם עליון לנוק האדם להיות עובד הש' י' ת
בתורה וכמציאות ז' עיי' הוכחות מעורין השפע' מלמעלה ואז' מה
שהם אוכלי'ים ממשם אוכלי'ים חלך' עכזרות שמים משא' ב'
בעולם עליון גנטה איכיל' ומקבלת שפע' בתורת חס' ואז'
אוכלי'ים נהמא דוכספה חנס' בלא תורה ובלא מצות ובלא שום
אתערותא מלטמה': והנה ר' נ' האותיות מהופכן דה' קורת
לן' דהוא מורה על הוכר דיש לנוקבא נ' בחר' והוא דהנו'ק'
מעורר את הדר' להשפי' לה שפע' כדי שהזכיר' קבל מאנ' תעונג
או היא נ' בבח' דבר מה שהוא מקדמת ומעוררת את התעונג
בי' עיי' הנוקבא נשלם חוניג' החור' יא' אל' זה וזה' אתערות'
דלחטא ולכך חד' קודם לן' כי אינה בושה מהני' כי גם היא
משפע' לו תעונג בטה' שביעיות דלחטא כי היה או בני' ישראל
במדבר רק הש' הכתיה' להם הגני' מסטיר' לבם לחם פנקה'ם
ורכך לא היה בח' טעם דן כיון שהיה בלי התעוורת התחthon' .
והי' בוי' מוה' ההשפעה ולכך כתיב והותכו'ע נ' דה' הרג' קורת
לה' דה' דה' דה' המקביל הוכחת פנימ' מון הנ' מחת' בושה :
ודע' הוא בהיפוך לדשנים' בח' דבר מהמת דחנוקבא מעוררת
את הוכר ולכך הדרים פין' ורבנן אבל במן לא היה בח' זו
שהיה ברי' שום התעוורת וכך אמר' ז' וכורנו את הרנה דהן היה
טופרין נח' של ר' נ' איש' הוא בח' נוקבא שבעורת להוכר
ואז' אין' להם שום בושה מל' אבל עתה נפשינו י' יש' מה
הוא אותיות בושה' אין' כל' . שלא בא ע' החערדי' התחתקן
זה שאמרו חז' על ספיק' וי' אכלה' טבער הארך' כי' טעירא לא'
אכלי' עד דאקיריבו עומר בריש' ואחד' אכלה' ר' ליל' כסבאו לא'
שם' הי' מעורין השפע' ע' העומר שהקיריבו והעל' תעונג
למעלה ואז' אכלה' משליחן' וישבות המן' מהמת' שא' ב' שוב' לא'
אכלה' בח' מון וזה לרמז שציריך הכל' אתערותא דלחטא כדי
שהנו'ק בא לא תחכיש' לך' וזה נרמז בהדריקת' מרות' בשבח
דהוא מורה בח' נוקבא והוא שלום' בית' . ובזה עליון דבוי'
המחדש הנ' ג' כהונן' וירעיך' בטעם' דנים' שלא היה התעוורות
התחתקן ז' ש' מכאן רמו' להקלת' נרות' בשבח' ומורה על בח'
אתערותא דלחטא המעוררת את הוכר ואז' געשה' שלום' בית'
והבן :

פרשת ראה

ראאה אָנֹכִי נוֹתֵן לְפָנֶיכָם הַיּוֹם כֵּי בַּמְדֹרֶשׁ הַחֵדֶם עַלְיוֹן
לֹא תָצ֏א הַרְעוֹת בָּרוּךְ רַהֲנָה יְדוּעַ מָאתָם חַזְלָה דָּאוֹל
צְדָקָה וְדַעַת לֹא אָמַר אַעֲמָד דְּהַקְבִּיחָה יְדוּעַ הַכָּל בַּמְחַשְּׁבָה אַעֲמָד
לֹא מְבָא מְחַשְּׁבָה אֶל הַדָּבוּר דְּאַמְּדוֹתָה שֶׁל הַקְבִּיה הוּא עֲשָׂה
דְּבָרְבָּי דִ' שְׁמַיטָּה נָעֲשָׂה וְאַבָּי בַּיּוֹן דָּבָא לְכָל דִּיבָרָ שָׁוב
מִפְרָחָה לְעַשְׂוֹת כֵּן וַיַּתְבַּטְלָ הַבְּחִירָה כַּנְׂדָע מְדֻבְּרֵי הַרְבָּבִים זֶלֶל
וְהַגָּהָה כִּי בָרָךְ נָדָע דָּעֵיקָר בְּכָל הַעֲבֹדוֹת הָאָדָם הִיא הַמְחַשְּׁבִּיהַכְוֹנָה
כִּי לְבָרֵךְ אֶחָת מִתְעָזָה הַשְּׁקָר בְּכָל עֲנֵיִם וְחוֹלָה צִדְקָה הָאָדָם
לְחַקְןָן מְחַשְּׁבָה וּלְיִשְׁרָר דַעַתוֹ שֶׁלֹּא יַחֲשִׁיב שִׁיטָּה חַשְׁבָּנִית גָּנוֹל בַּעֲוָלָי
זֶלֶל מְחַשְּׁבָת אֶלְקָות וּלְעַבְרָה וּלְשָׁנָה הַשְּׁקָר בַּמְחַשְּׁבָתוֹ הַקָּחַשְׁבָּן
מְחַשְּׁבָת אַמְתָה וּכְן שְׁמַרְבָּר כָּל הַחֲשָׂשָׂם הַרְאָה וְהַדִּיבָר שֶׁלֹּא יוֹצֵא

שניהם איז שוב מזח עשרה שנים עשרה זה לכלי ורשותם
לפעם אחד מעשה אחרת מושך ועושה הכהנה לקים עוד הפעם
ואיבך שעוודה והכהנה אמר שעדין לא עשה כיוון דמסחבה
ויזון שלו הוא לעשוה מסחבה טובה מצופה למעשה ואיז
מספיקין לו בין הדברים לנדר מהשתחוו לחוץ'יא מכנה אל
דבועל לקים עוד הפעם נבדם מותגן את עצמו נך כל
ישיו איז הוא ניזול טמץ' ז' היציר אשר נמצא בכל אדם ומגן
את לבו מה שכח' א' ע' לעשוה מצוה ולבדיו ויהליל להתלהב
והרביעי על דבר השם ואיז בא היציר ומגן דעתו ורווחו
להתפשט שללא עישה ויפורוש מן המצווה אבל בשחאה מתהגה
א' ע' על בח' הגיל שעשויה חודה לניצבו הכהנה וככל ע' מצווה
ראשונה ואיבך בזון וכבר עשה ברצון מצווה השיתות שוב אין בכ
כבר היציר לצנן ולקררו מאחר שכבר קים המצווה בכנה וכבר הוא
כלוי והכהנה ואיז ספיקין לו מן הדברים נטהור ז' וזה כוונת החותה
מצווה בהכפל החתיות נתן חתן עשר תעשר להוראות על הבוגה
הרביעי בדבדים עושה פעם א' מצווה כמו מצווה האזכקה ומפעשר
בכדרה או בזוןifikים עוד הפעם מצווה זו והכהנה כליל לעשות
שחי' ז' כח בידו לקים עוד הפעם מצווה זו ז' עשר תעשר רדייל
שהעהשר עכשו עיל בח' ז' לעשר עוד הפעם ואיז אתה עושה
הכהנה וצערן למצווה זו שניים וממלא הוא ניזול טמצעות היציר
שללא ז' יכולת בידו לצנן ולקררו את לבו אח'יכ' מחתמת שהוא
דבוק וחזק והכפל המצווה לעשות אותה הכהנה ורצן לעתדי
ומסחבה טובה היא כמעשה ז' ש' מהמעה' השבה של הכנ'י
כשהפרשה לעני ר' של פרושה כט' ז' נוננתן דרך לעני ובעווד
שנותנת משפטע לעני או יודה שלחה לאביבון או במחשבה להשטייע
עוד הפעם שתח' שלחה לאביבון שבמצאת מת' ניע שואהקה לך' ז'
עד המצווה של הצדקה עד בעבח' מתרה וע' ז' לא תירא לבתחה
משלgen כלומר לא תירא מהצדקה של שבך דהוא תלשן גאלמן
אשר היציר של שלג הוא מגן ומקרו את האדם ואני מנייחו
לקים המצווה אבל הכנ'י לא תירא ז' כי כל ביהה לבוש
שנים' ז' דברים העשית המצאות עכשו ז' והכהנה ורצן לעתיד
ואיבך הם כשניהם ואיז אין בכח ביציר לבטול זה רק הבא למתה
ספיקין לו בין הדברים שראה לנו'ר בכ' טוב בכל פעם יוחר
מצאות בש' לימות וועדים כהונן דברי המדרש הנ'ל :

בפסוק נתן חתן אל ירע לבניך בחתך לו כי בכלל הדבר הזה
כ' י'יל עפ"מ ש"ב האור החיים על פסוק אם כক'
חלוה את עמי את העני עפ"כ . דלאכארורה ישאל השואל בראותו
כי ירבה כבודו בכוס וhabrb לרוב ולא צורך בו ולמה לא ספיק
די לאטס מה שצעריך והכרת לו כי זה שאנו רואים מה שפערם
יחסר לאחד ואין לו אפס' כדי ארכו יש טעם בדבר כדר ליטשו על
עונו משא'ב אוטרו' הון ומה שאין צורך בהם לזה אין טעם
לכלאי אך הודיע הכתו כי יש אנשים שאינם רואין רקבל הלקם
מדוד מעשי' כי השם נחדרו ונזהן שפע הצורך ביריווח לכל איש
ואיש די מחסרו והיה כי ייחטא האדם ואני ראיי רקבל פרנסתו
מידו יתי' חלקו המנייע לו ואו לא יטלונו אלא הרי הוא מתקבל
אל מקום אחר וצדיק לקובל חלקו עיי' אחר ומעשה השם עברו
ב' מדות טבות האחד להשתלם לאדם בעוזו פועל הרע והב'
בדרי שיזכה הנזון נאמצעו' נתנית הצדקה וחסיד לרעהו זו'ש אם
קסף תלה את עמי' פ' אם ראית שיש לך כספה יותר על מה
שאתה צריך לעצמך דע שאתה מלחה לעמי' תדע לך שאין זה
חלק המנייע לך אלא חלק האחרים דהוא העני ובזה לא יתנסה
ויתגונדל על העני עי'ש באח'ח' ומכ'ש שלא יתן לו ברועו לב כי
משלו הוא נזון לו ובעור זה ברכו' ה' מהמת שהתקיד ונזון
אצלו חלקו חליך חברו : זו'ש נתון חתן לו אPsiיל מאה פעם
מתנת

תורת

מهمת ש ש לך יותר סכרי צרכן רודאי איננו וזה שלך ומחייב מכך צרכן מטני חלק העני ועכז החזר לו פקרונו בסכרי פנס והם אלה ייתן לו • וויש ואל ירע לבבך כי כי בandal הורבי הזה

(טה שאמר אריסטו הרב בט"ז בשבט) להבין הענין ט"ז בשכט ומלתא או' דוקא ר"ת לא לוטה כומי ביה . וכבר ב"ש בא' כי יש לומר דהנה כת"י חאים עין שרה כתו שבאיין יש ענפים ושדרש וטיש נצבי כן אית ניכ' באדם ומפני נ麝' זה להארם משרש נשפות ישראל שחוא אילנא דחי אילנא דעלילא רהוא אילנא דמתפרק שכ' נטע שיטטו טנו ה"ה כתומו : ויה' שחת' פוח' דחכמה ובינה הח' בחיה' שף האילן הקדוש ושק' דאל לא' וזה שאנו חולב' נ' באיל' בתדר חנטה הוואל ועצ' רוב נשפי' השנה והנה אית' פלונתא וח' אמר' ביןין נב' הא הולם' וחד' אבד' בתשי' נברא העילם' ומשים' אמת' בתשי' עלה במחשב' לפניו י' ברירתה הולם' וכמו שאנו אומרים הימ' הוה עולם' והבריה' בפועל הו' בנין והנה טפי' נשבט עד' ניסן שבי' ה' ברירת האדם הוא מ' יום' ננד' שם' טפי' הקדוש דאי' נוע' ושירא דיאלנא בכוכב' נ' ל' וכל' ביאר א' צויה' התורה בשביעים' אנפ' לאורייתא והכן זה : וטעה נני' חפלונתא של' ב"ש' וב' זה ושניהם אמר' ריל' דרב' ר' דיבור' מעולם' אש' לית' השנה ותפס' א' בהו' ולא' בא' עדין להתגולות' ו' ר' דיבור' מעולמות' שבאו' לחתגולות' ולכנ' לענין דינא' הלכה נגיד' השטט' מוכח עליהם דשםאי' הוא' לשון' שומא' כי אין' לנו' כו' ההשנה רק' בלשון' שומא' היל' היא' הלשון' הייל' בן' שה' והאטשליל' יבן' כי' נכתב' בקיצור' נמי' וסוטין' על' המשי' מעצמו :

ובכדי שלא יוכל להרע לישואל לבך העתיק תורה בשבעים לשון בכרי להשתיקם ושהיה היא ותמותו קודש וכלך
זאת בר"ח שבת דוקא כי או הצעיר שפאר באתו החודש יצא טפוק והי' הו'א וחמתין קדוש והבן :

חוק ונתהוק

(ענני) ראש חורש שבט וחמשה עשר בשכט)
כתיב בעשתי עשר יום לחודש הוואיל משה כאר את התהוו
זהות לעני כל ישראל באר הארץ ודרשו שביאר וכחוב
את התורה בשכטם לשון ופיישו בו הקדמנים ויל דטביה ה-א
מתנה היב נבי ח טיב בריבוע כוה ה' ה' ח' טיב עוללה
שבעים ע' י' וזה לכ准确性 וללא לטה עשה זאת משה רבינו
ע' י' רבן של כל הנביאים לעשות בכוכל התהוו כתורתינו
הקדושה וההעתק לשלוחת אחדים תלא כתוי לא הילען ולא
ימיד אתיו והגש שעיקר שם חמורה נאמר זו תחת זו עכז
לאיזה כונה עשה שם נידנו ומלת זוקא בא' להרש
הכל צרך טעם וולហין זאת י' כי כונה נדולה כיוון כונה רבן
של כל נביאים רוגנה ה' י' חדש האנה הם ננד י' ציורים
הוא' וכל ציורים י' יצא מספק אותן מראש תיבין ואות מסופי
תיבין בתיקוני זורה והצירוף של חרד טבב יוצא חביבות של
ספק נדר'ו לה' אתי ונורמתה שמאי יחרדיו ה' היה התיין
לכל או הנקבות הדינין רחל' וכבדאותה בותה ובן צירוף של
חדש שכט יוצא טרי'ת של פ██קן ואיס המ' יטירנו וו' ה' הו' א
וחטמורין קודש וחמשה עשר בשכט מתחיל להאריך ויה' כסדרן
ומאו אין עין רוגנה הנקבות הדינין ורונגה דשביעים אוטות שם ניצוץין
שנפלו שרשם הרמה בקדושים ואחותם ה' באזותה התהוו
בנון פלשתים וכפטורים ואדים ודרוי' והאותיות התורה הוו
השורש התח' אותם ומחתה שנפלו טרשוטם בקדושים גען
קליפות ולכך רצח מרעה' להעליהם ולהמתיק וכל בשורשו גען